

Búkũ Ẹsítẹ̀rĩ drị

Búkũ Ẹsítẹ̀rĩ drị nze ămaní ìjọ 'bá Ịsịrayílị drị 'bă kí ándrá adrujó ătí'bó rú Pásīyă gá rĩ sī úpa kí sáwă mەرۆ'bá ăzí 'bă ìjọ itújó sī lějó kí Ịlịkịjọ rĩ sī ígoní yă rĩ drị gá. Údrĩ táni Ădróná 'bă rú agă-agă búkũ Ẹsítẹ̀rĩ drị gá ku rá tí, i'da ru tondolọ Ădróná pa kí lějó kí ụ'díjọ pírí rá rĩ gá nĩ. 'Bá ăzí nílẹpi la ă'di sī búkũ Ẹsítẹ̀rĩ drị nĩ yă la 'dáyụ. Ìjọ sīlẹ ndú ndú tị Ịbūrānīyă drị sī rĩ kí agá, 'bá Ụnītáná trũ ũ'bí ũ'bĩ kí jolé la úsī ándrá búkũ Ẹsítẹ̀rĩ drị ăni rú ílị 400 (BC) sī, 'dĩ sī útị drị Yésũ ku.

Ìjọ ru ngalẹpi rĩ kí agá ìjọ icélé búkũ Ẹsítẹ̀rĩ drị agá rĩ i'da 'bá Yăhúdĩ drị i'dó kí ándrá ụmũ Pūrīmũ drị sī ăyĩkō idélé ígoní yă rĩ rá. Ămẹlẹkị gó ăzí umvelé Hámānĩ rĩ itú ándrá ìjọ sī 'bá Yăhúdĩ drị kí Ịlịkịjọ rá. 'Bá Ịsịrayílị drị ri kí adrulé 'bá Ămẹlẹkị drị kí abe mەرۆ'bá ru ándrá ỉ'baní mujó kōtórō agāsī sī cajó ăngũ ándrá Ădróná 'bă azilẹ ỉ'baní rĩ gá. (Ăfũjá 17:8-16) Ẹsítẹ̀rĩ Yăhúdĩ ízó ru rĩ acá ándrá úpí Pásīyă gá rĩ 'bă ũkú rú ănirú sáwă Hámānĩ 'bă ìjọ ụtịjọ sī lějó 'bá Yăhúdĩ drị kí Ịlịkịjọ rĩ gá. Ímbátáná Mōdėkáyĩ 'bă fėlẹ rĩ sī, Ẹsítẹ̀rĩ atrị Hámānĩ 'bă ìjọ itulé rĩ rá. 'Bá Ịsịrayílị drị 'bă kí mەرۆ'bá ỉ'badrị kí ndějó 'bo rĩ 'bă ũngúkú gá, (Ẹsítẹ̀rĩ 9:20-22) Mōdėkáyĩ lũ ỉ'baní 'ba idé kí ăyĩkō ìjọ ỉ'bă kí ă'dị ndějó rĩ drị sī. 'Dĩ ìjọ 'bá Yăhúdĩ drị 'bă kí ụmũ pūrīmũ drị i'dójó rĩ 'i.

Ẹmũ úpí ní 'bǎlé rí kî

¹ 'Dĩ kí ìjọ ru ngalẹpi sáwǎ úpí Ǽhǎsũwéré ǎndrá ùpí nalẹpi ǎngũ 127 rĩ kí agá i'dójó Ìndīyǎ gá cajó kpere Ìtópīyǎ gá rĩ sǐ rĩ kî.

² Sǎwǎ 'dǎ sǐ úpí Ǽhǎsũwéré 'bǎ dó úmvúke ì'didrị ùpí drị bǎrǎkĩsĩ ǎsĩkǎrĩ 'badrị agá ǎnirú táwũnĩ ǎmbógó Súsǎ drị gá.

³ Ílì najó ì'di 'bǎ sǐ ùpí najó rĩ gá 'bǎ dó Ẹmũ ǎmbógó la 'bá pírí ì'didrị ǎmbogo rú 'dĩ 'baní. Umve dó ǎsĩkǎrĩ ǎmbogo Pásīyǎ drị kí Mědīyǎ drị kí abe pírí ǎzila anzị úpí drị kí 'bá ǎmbogo ì'didrị ǎngũ gá 'dǎá rĩ kí abe.

⁴ Ẹmũ úpí Ǽhǎsũwéré 'bǎ 'bǎlé rĩ 'du ú'dú 180. Rí dó sǐ mǎlĩ, ùnĩ ǎzila ǎmbógó ǎngũ ì'didrị sǐ ùpí najó rĩ agá rĩ kí i'dalé 'bá ǎmbogo rú ì'didrị 'dǎ 'baní.

⁵ Ú'dú 'dǎ kí dó mụ ukólé 'bo, úpí 'bǎ vǎ Ẹmũ ǎzị ú'dú ǎzĩrĩ ìdị lícó 'a ì'didrị mǎwúwǎ trũ úpí drị andre celé cí rĩ agá. 'Bǎ ì'di 'bá pírí mǎlĩ trũ ǎzila lēmērí bǎrǎkĩsĩ ǎsĩkǎrĩ 'badrị táwũnĩ Súsǎ drị agá 'dǎá rĩ 'baní.

⁶ Ụgĩ dó lícó 'dǎ 'a bǎngó mịfị nírínǎ imve ǎzila bũlụ rĩ kî sǐ, ụgĩ bǎngó 'dĩ kí bǎngó ìbá mịfị nírí u'bélé ika ǎzila pápũlũ rú rĩ kî sǐ írǎ ì'dilé ìdínǎ ru pịrị pịrị rĩ kí ụrụ 'bá gá imve sǐlīvǎ rú rĩ kî sǐ. 'Dǎá ú'bǎ dó kūrīsĩ idélé sǐlīvǎ sǐ rĩ kí gólũdĩ sǐ rĩ kí abe írǎ u'bélé ika, imve, foro ǎzila ìnị rú ù'bǎlé ǎngũ ǎlu gá rĩ kí drị gá.

⁷ Ụfē 'bá 'baní wáyīnĩ mvulé kópō ùvĩ ndú ndú idélé gólũdĩ sǐ rĩ kî sǐ. Wáyīnĩ fēlẹ 'bá 'baní rĩ ca rá ǎ'dusĩku úpí fē ì'di ì'baní ǎsị pírí sǐ.

⁸ 'Bá mvu kí dó wáyĩnĩ cécé úpí 'bã āzítánjá lã fẹ́jó 'bá wáyĩnĩ ũbílẹ́pí rĩ 'baní rĩ áni, ā'dusīku úpí jọ 'bá wáyĩnĩ ũbílẹ́pí rĩ 'baní 'bá ālu ālu 'bã mvu calẹ́pí ỉ'di ní rá rĩ sī.

⁹ Ūkú úpí drị Vāsītĩ 'bã vā ũmụ ũkú 'baní úpí Āhāsūwéré drị lícọ ũpĩ drị gálẹ́.

Ūkú Úpí Āhāsūwéré drị Vāsītĩ 'bã ỉ'di tị gājó rĩ

¹⁰ Ụ'dú ázịrĩ la sī úpí Āhāsūwéré la dó mu ịmērālẹ́ were 'bo, fẹ́ dó āzítánjá āti'bo ỉ'didrị Mẹhụmánĩ ní, Bịzịtā ní, Hārībónā ní, Bịgịtā ní, Ābāgịtā ní, Zētārĩ āzila Kārīkásĩ ní,

¹¹ 'bã mu kí dó sī ũkú úpí drị Vāsītĩ ajílẹ́ āzila úpí la dó sī amụ ndrị bōngó ũpĩ drị kí agá ịngoní yā rĩ i'dalẹ́ 'bá ỉ'didrị āmbogo rú rĩ 'baní āmụ ỉ'didrị kí abe ā'dusīku ũnĩ la ándrá ambamba.

¹² Wó āti'bo kí dó mu ịjọ 'dĩ lūlé ũkú úpí drị Vāsītĩ ní 'bo, Vāsītĩ gā dó amúlẹ́ úgmbé. 'Dā 'bã vúlẹ́ gá úpí acá dó ũmbájírílí āzila ũmbā na dó 'a la ũnzí-ũnzí. ¹³ Ỉ'diní adrujó āzítánjá ru úpí ní sī 'bá āzítánjá kí nílẹ́pí cé āzila 'bá ịjọ lílẹ́pí múké rĩ kí zịjọ rĩ áni, úpí zị dó sī 'bá ũndūwā ru ịjọ nílẹ́pí cé rĩ kī.

¹⁴ 'Bá ándrá úpí 'bã sī tị jajó ỉ'ba rụ ambamba sī ịjọ zịjọ rĩ kí; Kārīsénā 'i, Sētārĩ 'i, Ādīmátā 'i, Tārāsịsị 'i, Mērésĩ 'i, Mārīsénā 'i āzila Mēmūkánĩ 'i. 'Dĩ kí ándrá āsíkārĩ āmbogo ázịrĩ Pásiyā gá āzila Mẹdīyā gá ịnzílẹ́ ịnzị-ịnzị rĩ kī.

¹⁵ Úpí Āhāsūwéré zị dó kí, “Drị adru āzítánjá sī rĩ gá ala dó ā'du ịjọ idé ũkú mádrị Vāsītĩ ụrụ'bá

gá ɪ'di 'bã ăzítáná mání ăti'bo mádrī kí tị pějọ sī
ɪ'di umvejọ rĩ gǎjọ úmgbé rĩ sī?"

16 'Dã 'bã ũngúkú gá, Mēmũkánĩ umvi dó úpí
ní ăsĩkárĩ ămbogo kí abe, "Ũkú úpí drī Văsītĩ nga
ɪjọ ăzí ũnzí la. ɪjọ ũnzí ɪ'di 'bã ngalé 'dĩ adru lú
úpí 'bã ɔrụ'bá gá á'dùsĩ la ku, wó vâ ămbogo pírí
ăzıla 'bá pírí ăngũ úpí Ăhăsũwéré 'bã sī adrujọ
úpí ru rĩ kí ɔrụ'bá gá ɪndĩ,

17 ă'dusĩku ɪjọ ũkú úpí drī Văsītĩ 'bã ngalé 'dĩ la
drúzí ũkú pírí kí bǐlẹ ɪmbá sī ărútáná ăko idéjọ
ɪ'bã ágóka 'ba rụ sī jojó la, 'Ũkú úpí Ăhăsũwéré
drī Văsītĩ drī dó ándrá ɪ'di 'bã ágô úpí tị gǎ rá,
ăma dó ămă ngá idé la ku la ă'du ɪjọ sī yǎ?"

18 Ụ'dụ ăndrũ 'dĩ sī, ũkú ămbogo Pásĩyă gá
ăzıla Mějđiyă gá ɪjọ ũkú úpí drī Văsītĩ 'bã ngalé
'dĩ arelépí rá rĩ kí dó mụ ɪjọ 'dĩ 'bã vúná idélé
ɪ'bã ũpí 'baní pírí ăsĩkárĩ ămbogo ɪ'badrī kí abe.
ɪjọ 'dĩ sī ɪnzítáná ăko ăzıla ărútáná ăko la dó mụ
mụlé drī gá.

19 ɪjọ 'dĩ sī úpí drī tá adru ăyĩkô sī ɪjọ mání
jọlé ɪ'diní rĩ sī, lě 'bã fě úsĩ ɪjọ 'dĩ ăzítáná Pásĩyă
'badrī Mějđiyă be ru ujalépi ku rĩ gá ɪní; Lě Văsītĩ
'ba amụ dó úpí drīlẹ gá ɪdĩ ku. Úpí Ăhăsũwéré
'bã fě ăngũ ɪ'didrī 'dă ũkú ăzí mũkě sī ɪ'di
ndělépi rá la nĩ.

20 ɪjọ úpí 'bã sǐlẹ 'dĩ údrĩ dó lă la ăngũ ɪ'didrī
agăsĩ 'bá pírí 'baní 'bo, ũkú pírí kí dó ărútáná fě
ɪ'bã ágóka 'baní rá, ágóbí lă drī tání adru lēměrí
jōku kùrẹnĩ."

21 Úpí kí ămbogo ɪ'didrī kí abe acá kí dó ăyĩkô
sī ɪjọ Mēmũkánĩ 'bã jọlé 'dĩ sī. ɪjọ 'dĩ sī úpí idé

dó ǐjọ 'dĩ cécé Mēmũkánĩ 'bã jolé rĩ áni.

²² Sĩ dó wárāgā túpũ ãlu ãlu ãngũ ĩ'di 'bã sĩ adrujó úpí ru rĩ gá ũví ĩ'baní tị ĩ'badrĭ sĭjọ rĩ vú sĩ ãzıla sùrú ãlu ãlu gá tị ĩ'bã kí jolé túpũ ĩ'badrĭ gá 'dãá rĩ sĩ. Sĩ dó sĩ ǐjọ íni, lě ágóbı̄ ãlu ãlu 'ba adru ãmbógó ru lícọ ĩ'didrĭ agá 'dãá nĩ.

2

Eṣítérĭ 'bãjọ úpí 'bã ũkú ru rĩ

¹ ǐjọ 'dĩ kí ũngúkú gá úpí Āhāsũwérě 'bã ũmbã la dó mụ ukólé 'bo, igá dó ǐjọ ũkú Vásĩtĩ drĭ gá, ǐjọ ándrá ĩ'di 'bã idélé rĩ drĭ gá ãzıla ãzítánjá ĩ'di 'bã 'bãlé rĩ drĭ gá.

² 'Dã 'bã ũngúkú gá, 'bá ǐjọ úpí 'bã ụrụ 'bá gá rĩ kí undrélépi rĩ jọ kí, “Lě undrũ izonzị bıkĩrã rú ũnĩ ambamba la kí úpí nĩ.

³ Lě úpí 'bã ũpě ãmbogo ǐjọ 'dĩ ngalépi rĩ kí sùrú 'dĩ kí agāsĩ pírí sĩ izonzị bıkĩrã rú ũnĩ ambamba rĩ kí ajújọ jó ũkú 'bã kí sĩ u'ájọ Súsã gá rĩ gá. Lě úfě kí tãmbalé àtí'bo úpí drĭ Hěgáyĩ ũkú kí drĭlé gá rĩ pálé gá ãzıla lě 'bã idé dó sĩ kí ũnĩ ambamba rú.

⁴ 'Dã 'bã ũngúkú gá, ĩzónjá úpí ní ãyĩkõ fělépi rá rĩ la dó sĩ adru ũkú úpí drĭ Vásĩtĩ 'bã kějĭ gá nĩ.” ǐjọ jolé 'dĩ fi úpĩ ásı̄ gá rá ãzıla ũbĩ dó sĩ ǐjọ 'dĩ vú rá.

⁵ Ịsú 'dĩ sĩ ágóbı̄ ãzı̄ ãlu Yāhũdĩ rú la cí rú la Mōdēkáyĩ 'i, ĩ'di ándrá u'á bārākĩsĩ ãsĩkārĩ 'badrĭ agá ãnirú táwũnĩ ãmbógó Súsã drĭ agá. ĩ'di Kĩsĩ 'bã ngópı̄ umvelé Sıméyĩ 'i rĩ 'bã ngópı̄ Yáyĩrĩ drĭ 'i, angájọ sùrú Běnzãmĩnĩ drĭ agá.

6 Úpí Bābūlónĩ drĩ Nēbūkādīnezā 'du ándrá Mōdēkáyĩ kí 'bá āzĩ Yāhūdĩ rú Yērúsālēmũ gá āzila úpí Yūdā drĩ Yēkōniyā kí abe ũkpō sī.

7 Mōdēkáyĩ 'bā ámvōpĩ átīdrĩ gá ĩ'di 'bā ándrá izólé umvelé tĩ Yāhūdĩ drĩ sī Hādāsā 'i rĩ 'bā átēpĩ kí ándrá āndrē be 'dáyũ. Īzónā 'dĩ 'bā rú āzĩ rĩ ála ándrá vā umve la Ḑṣítérĩ 'i. ĩ'di ándrá lētánā ru āzila ũnĩ ambamba rú. Mōdēkáyĩ 'du ĩ'di cécé ĩ'di 'bā ĩzēpĩ áni ĩ'di 'bā āndrē 'bā kí drājó átēpĩ be 'bo rĩ 'bā vúlé gá.

8 Ála dó mụ āzítánā úpí 'bā 'bālé rĩ 'bā ĩjó uyúlé āzila ála dó mụ izonzĩ bīkīrā rú rĩ kí ajílé Súsā gá fēlé ātī'bó Hēgáyĩ ũkú kí andre tēlēpĩ rĩ kí 'bā drīlē gá rĩ drĩ 'bo, ájĩ vā Ḑṣítérĩ izonzĩ 'dĩ kí abe jó ũkú 'bā kí sī u'ájó rĩ gá ĩndĩ.

9 Hēgáyĩ u'á Ḑṣítérĩ sī āyīkō sī āzila fē dó ĩ'dinĩ āko ũnĩ drĩ kí ínā ālá rĩ kí abe. Fē vā ĩ'dinĩ ātī'bo izonzĩ rú rĩ kí āzīrĩ āzila agũ dó ĩ'di 'bālé jó ālá ũkú 'bā kí sī u'ájó rĩ gá.

10 Ḑṣítérĩ nze dó 'bá ĩ'didrĩ kí vú sūrũ ĩ'didrĩ kí abe ku ā'dusīku Mōdēkáyĩ ĩtrĩ ĩ'di cí.

11 U'dũ ālu ālu sī Mōdēkáyĩ la acĩ jó sī ũkú kí tām̄bajó rĩ gá 'dāá sī lējó nījó la Ḑṣítérĩ la u'á íngonĩ āzila ā'du ĩjó la ru idé ĩ'di rú nĩ yā rĩ.

12 Sāwā ĩzónā ālu ālu 'bā sī mụjó úpí Āhāsūwérē rú rĩ ca drĩ ku rú, ũlē 'bā idé ru ālá ru āko ũnĩ drĩ kí sī ĩmbá mụdrĩ drĩ ĩrĩ cécé lā'bĩ 'bā lēlé rĩ áni. ĩmbá ázīyā rĩ kí agá ĩ'di dó ru unĩ ādu ājē rú rĩ sī āzila ĩmbá ázīyā āzĩ rĩ kí agá ĩ'di ru unĩ ādu ngŭlēpĩ vīrĩ rĩ kí sī ũnĩ āko kí abe.

13 'Dā 'bā ũngúkú gá, ũkú la drĩ dó lē mŭlé drĩ ũfŭlé úpí be, ĩ'di dó bōngó ĩ'dinĩ lēlé ambamba

rĩ sũ āzila āla dō ī'dinī āko ī'di 'bā ndrelé múké
rĩ kí 'dụ ĩndĩ.

14 Īndró sī ī'di dō mụ úpí drị jó gâlê, ỳ'bụtị sī
ī'di āfũ úpí drị jó gâlê rĩ sī rá āzila ī'di dō mụ filé
jó sī ũkú kí tām̃bajó ātí'bó Sāsīgāsī 'bā tām̃balé
nĩ rĩ gá. Īzóná āfũlêpi úpí drị jó agâlê 'bo rĩ fi dō
úpí rũlê ĩdị ku, rá la drĩ úpí ní āyĩkō fê rá, úpí la
dō ī'di umve rụ sī nĩ ká.

15 ᚼᚱᚹᚹᚹ ī'di ándrá Ābĩhāyĩlĩ Mōdēkáyĩ 'bā
átidrị ru rĩ 'bā ĩzêpị 'i. Sáwā la dō mụ calé ᚼᚱᚹᚹᚹ
drị sī fịjó úpí Āhāsũwérê rụ 'bo, a'ị dō āko āzĩ
ndú la kí ku lú rá la āko ātí'bó ũkú kí andre tēlêpi
rĩ 'bā lũlê ī'dinī rĩ kí. Ũnĩ ᚼᚱᚹᚹᚹ drị sị 'bá pírĩ
ī'di ndrelêpi rĩ kí mịfị rá.

16 Āgụ ᚼᚱᚹᚹᚹ úpí drị jó ũpĩ drị agâlê ĩmbá
mụdrị sī, 'dĩ ĩmbá Tĩbétĩ drị úpí Āhāsũwérê 'bā
ĩlĩ ázĩrĩ ī'di 'bā adrujó ũpĩ gá rĩ sī.

17 Úpí lē dō ᚼᚱᚹᚹᚹ 'i ndē izonzị āzĩ bíkĩrā rú
'dĩ kí pírĩ rá āzila ásị lā ịsụ dō āyĩkō ī'di sī rá. ĩjó
'dĩ sī sũ dō sī kōfíyā ũpĩ drị ᚼᚱᚹᚹᚹ drị gá āzila
'bā dō sī ī'di ũkú ī'didrị rú Vāsītĩ 'bā kējị gá.

18 Úpí 'bā dō ĩjó 'dĩ sī ỳmũ āmbógó la āmbogo
ī'didrị 'baní ātĩ'bo kí abe, 'dĩ dō ỳmũ ᚼᚱᚹᚹᚹ drị
'i. Fê vā 'bá 'baní avĩlê āngũ ī'didrị ũpĩ najó rĩ
agá 'dāá pírĩ āzila awa 'bá 'baní málĩ angájó úpí
drị málĩ rĩ kí agá.

Mōdēkáyĩ 'bā ĩjó itúlê úpĩ drị gá rĩ lũjó rĩ

19 Sáwā izonzị bíkĩrā rú rĩ kí ajíjó úpí drĩlê
gá pâlê ĩrĩ rĩ sī, Mōdēkáyĩ dō 'dĩ sī āmbogo āzĩ
ngalêpi úpí drị kējịtị gá rĩ kí 'bā āzĩ.

²⁰ Wó Esìterĩ mba ijó lícó ĩ'badrĩ drĩ gá rĩ tã sírĩ
rú cécé Mōdēkáyĩ 'bã jolé ĩ'dinĩ rĩ áni, ā'dusĩku
ri ijó Mōdēkáyĩ 'bã jolé rĩ kí vú ũbĩlé cécé jō sĩ
ĩ'di imbájó rĩ áni.

²¹ Sávã Mōdēkáyī 'bã āzī ngajó úpí drī kējīti
gá 'dāá rī sī, āsīkārī ĩrī úpí 'bã kējīti andre tēlépi
Bīgītānā kí Tērēsī be itú kí ĩjó sī úpí Āhāsūwérē
'dijó rá.

²² Wó Mōdēkáyī ịsụ ịjọ ị'bā kị itulé upi drị gá
rī nīlẹ rá āzila lū dó sī ị'di Ẹsịtẹrị ní. Ẹsịtẹrị lū
dó vā sī ịjọ Mōdēkáyī 'bā arelẹ 'dī upi ní rá.

²³ Ála dó mu ijó 'dĩ 'bã ĩndũ ndrũlẽ āzĩla ala dó mu isũlẽ la ĩ'dĩ 'dĩ āni āndá, únzi dó sĩ āsĩkārĩ ĩrĩ 'dĩ kí rá. Úsĩ dó ijó 'dĩ búkũ sĩ ijó sũrũ drĩ kí sĩjó rĩ agá úpĩ drĩlẽ gá.

3

Hámānĩ 'bã ýjọ itújọ Yāhūdĩ kí ụrụ' bá gá rĩ

¹ Ijọ ru idélẹ́pí 'dì kí vùlẹ́ gá, úpí Àhàsūwéré fẹ́ dọ́ Hāmēdátā Āgágí gọ́ ru rí 'bà ngọpí Hāmānī ní àmbògò. Itẹ́ dọ́ ǽ'dì àmbogo àzì 'dì 'baní pírí àndànī.

² Úpí fě dó āzītáná āti'bo ī'didrī kējīti gá rī 'baní sī drī sujó vŭrú ĩnzītáná ru. Wó Mōdēkáyī su drī Hámānī ní vŭrú jōku fě ī'dinī ĩnzītáná lēlé 'dā āni ku.

³ 'Dã 'bã ùngúkú gá, àti'bo úpí drị kẹjịtị gá rĩ
zị kí Mōdēkáyĩ 'i, "Ígā āzītáná úpí 'bã 'bālē rĩ vù
ũbīlē úmqbé la ā'du ijó sī yā?"

⁴ ʊ'dú ālu ālu sī āti'bo 'dī kī jə la Mōdēkáyī ní
'bā ĭnzī Hāmānī 'i, wó icó ĭjə ĭ'bā kī jolé ĭ'diní rī

'bã vú ùbílè ku. Íjò 'dĩ sī mụ kí dó sī íjò 'dĩ lùlé Hámānĩ ní sī ndrejó la ĩ'di nō Mōdēkáyĩ rú íjò āzĩ idé rá yā áni ā'dusīku Mōdēkáyĩ lū ĩ'banĩ 'i Yāhúđĩ rĩ gá rá.

⁵ Hámānĩ la dó mụ ndrelé la Mōdēkáyĩ su drĩ ĩ'dinĩ vūrú ku āzĩla ĩnzĩ ĩ'di ku 'bo, ùmbā na dó ĩ'di ùnzĩ.

⁶ Hámānĩ la dó mụ nílè la Mōdēkáyĩ ĩ'di 'bá Yāhúđĩ rú la 'bo, ĩ'dinĩ Mōdēkáyĩ 'dijó á'dūsĩ rĩ ca ĩ'dinĩ ku. Íjò 'dĩ sī ndrũ dó gērĩ sī lējó 'bá Yāhúđĩ rú rĩ kí ụ'dijó āngũ úpí Āhāsūwérè 'bã sī ùpĩ najó rĩ agá 'dāá pírí.

⁷ Ílĩ mụdrĩ drĩ ĩrĩ úpí Āhāsūwérè 'bã ùpĩ najó rĩ 'bã ĩmbá Yāhúđĩ 'badrĩ drĩdrĩ Nīsánĩ drĩ sī, 'bá 'dĩ ri kí dó jēgē 'belé Hámānĩ drĩlè gá ụ'dụ ālu ālu sī āzĩla ĩmbá ālu ālu sī sī ĩmbá pējó ĩmbá ụ'dụ lā be. Jēgē 'de dó ĩmbá mụdrĩ drĩ ĩrĩ drĩ gá, 'dĩ ĩmbá ĩ'bã kí umvelé Ādārĩ* rĩ 'i.

⁸ 'Dā 'bã ùngúkú gá, Hámānĩ jọ dó úpí Āhāsūwérè ní, "'Bá āzĩ lā'bĩ ĩ'badrĩ 'bã kí sī adrujó ndú la iré kí ru āngũ āmadrĩ ndúndú mínĩ sī ùpĩ najó rĩ agá 'dĩ. Āzítáná ĩ'badrĩ ajĩ kí ru 'bá āzĩ rĩ 'badrĩ kí abe ku āzĩla gā kí āzítáná úpí 'bã 'bālè rĩ kí vú ùbílè úmgbé, íjò 'dĩ sī adru múkè ku úpí ní kí a'bejó ídri rú.

⁹ Íjò 'dĩ drĩ úpí ní āyĩkō fē rá yā áni, lē úpí 'bã fē āzítáná sī 'bá 'dĩ kí ĩlĩkijó pírí rá āzĩla ma sēndē ífí-ífí sílĩvā rú rĩ fē gūťiyā āmbógó la kí agá

* **3:7 3:7** *Ādārĩ* ĩ'di ándrá ĩmbá āsījó 'bá Ībūrānīyā rú rĩ 'badrĩ kāléndā gá rĩ. ĩ'di ru i'dó ĩmbá ĩrĩ 'bã ágágá, ĩ'di ru de ĩmbá na 'bã ágágá.

10,000 ìrá úpí 'bã sī málí ì'didrī kí tãmbajó rī gá sī 'bá àzì 'dī ngalépi rī kí ùfẹ́jó."

10 Ìjọ 'dī sī úpí àtrū dó rínjī ì'didrī ùpí drī sī drī tījọ wárāgā drī gá sī icéjọ la 'í àtī ìjọ lélé ngalé 'dī rá rī félé Hāmēdátā ngọpì Hāmānī Āgágī gó ru 'bá Yāhūdī drī kī 'bā méré' 'bá ru rī drī.

11 Úpí jọ dó Hāmānī ní, "Ìmba mī sèndē tā míní àzila mī icó ìjọ míní lélé idélé rī idélé kí ọ̀rù' 'bá gá míní lélé rī ání rá."

12 'Dā 'bā ũngúkú gá, ìmbá drīdrī rī 'bā ú'dú mụdrī drī na sī, umve kí dó kārānī úpí drī kī. Sī kí dó sī àzítáná Hāmānī 'bā 'bālé rī kí àsīkārī àmbogo úpí drī 'baní, gávūnā sùrù drī 'baní 'bá pírí sùrù àlu àlu gá rī kí abe ũví ì'baní tì ì'badrī sījọ rī sī àzila tì ì'baní jolé rī kí vù sī. Útī dó drī drī la gá rínjī úpí Āhāsūwérē ní sī drī tījọ rī sī.

13 Fẹ́ kí dó wárāgā 'dī kí agulé 'bá ìjọ ujílépi rī 'badrī, 'ba agù kí dó sī kí àngū úpí 'bā sī ùpí najó rī agāsī pírí jojó la, lē ú'dí àzila ìlīkī 'bá Yāhūdī rú àngū 'dī 'a gá 'dā rī kí pírí rá. 'Bá àgọbì rú, ũkú ru, anzì àgọbì rú, izonzì kí, anzì nírí kí àzila ìdranigo kí abe pírí ìmbá mụdrī drī ìrī umvelé Ādārī rī 'bā ìmbá ú'dú mụdrī drī na sī àzila lē úra málí ì'badrī kí pírí rá.

14 Úpí fẹ́ dó wárāgā 'dī kí awalé àngū pírí kí agāsī sī ndrejọ la 'bá pírí 'bā adru kí dó sī bábá ú'dú pélé 'dā sī.

15 Úpí fẹ́ dó àzítáná àmbogo ì'didrī 'baní sī wárāgā 'dī kí awajọ àngū ì'díní sī ùpí najó rī kí agá gbōrú. Rì kí dó Hāmānī be àko mvulé mvù-mvù rī kí mvulé wó táwùnnì Súsā drī 'a fì dó

ndrú-ndrú ũcōgō sĭ.

4

Ḑṣítérĭ āĭ 'bá Yāhūdĭ drĭ kí āzākojó

¹ Mōdēkáyĭ la dó mụ ĩjó pírĭ ru idélépi 'dĭ kí drĭ gá ĩjó nĭlé 'bo, asi dó bōngó ĩ'di ụrụ'bá gá rĭ kí ũcōgō sĭ rá, 'dā 'bā ũngúkú gá sĭ dó kōlĭbá, fu dó ru drĭkā úfóró sĭ, mụ dó awá trũ āzákírĭlĭ ru táwũnĭ agāsĭ ú'dúkó sĭ rere.

² Mụ dó kpere kējĭtĭ sĭ fĭjó úpĭ drĭ lĭcọ gálé āmvélé āmvélé ru rĭ gá, ā'dusĭku 'á āĭ 'bá kōlĭbá sĭlĕpi la ní fĭjó lĭcọ úpĭ drĭ agálé ku.

³ Ụ'dúkó 'dĭ la dó mụ calé āngũ ālu ālu āzĭtáná úpĭ drĭ 'bā sĭ cajó ala gá rá rĭ gá 'bo, ũcōgō āmbógó la fĭ dó 'bá Yāhūdĭ rú rĭ kí agá, ĩsāyĭmũ kí dó, awá kí āzĭla u'bé kí dó ũlúlú. 'Bá Yāhūdĭ rú ũ'bĭ sĭ kí dó kōlĭbá āzĭla la kí dó ru úfóró agá.

⁴ Izonzi Ḑṣítérĭ drĭ ātĭ'bó ru rĭ kí dó mụ āgọbĭ ĩ'didrĭ acolé rá rĭ kí abe ĩjó Mōdēkáyĭ 'bā idélé rĭ lŭlé ĩ'dinĭ 'bo, acá dó ũcōgō āmbógó la sĭ. Pē dó 'bá āzĭ tĭ bōngó sĭlĕ sŭsŭ la kí trũ Mōdēkáyĭ ní sĭlĕ kōlĭbá kējĭ gá, wó Mōdēkáyĭ gā kí úmgbé.

⁵ 'Dā 'bā ũngúkú gá, Ḑṣítérĭ umve dó āgọbĭ acolé rá rĭ kí 'bā āzĭ ālu umvelé Hātákĭ 'i rĭ. ĩ'di ándrá ātĭ'bó úpĭ ānĭ úpĭ ní pĕlé sĭ Ḑṣítérĭ āzā kojó rĭ 'i. Pē dó tĭ la Mōdēkáyĭ rŭlé sĭ lĕjó nĭjó la ā'du fĕ ĩ'dinĭ ũcōgō nĭ āzĭla ĩ'di awá ā'du sĭ.

⁶ ĩjó 'dĭ sĭ Hātákĭ mụ dó Mōdēkáyĭ rú āngũ mgbo kējĭtĭ táwũnĭ drĭ sĭ fĭjó úpĭ drĭ lĭcọ agálé rĭ 'bā drĭlĕ gá.

⁷ Mōdēkáyĭ nze dó ĩjó pírĭ ru idélépi rĭ kí vú Hātákĭ ní rá āzĭla lŭ vā kālāfe sĕndĕ ānĭ Hāmānĭ

'bā mūlé fēlé ĩrá úpí drī agá sī 'bā Yāhūdī rú rī kī ĩlīkījō rī ĩndī.

⁸ Mōdēkáyī fē vā Hātákī drī wārāgā sīlé angájó Súsā gá sī lējó la ú'dí 'bā Yāhūdī rú rī kī pírī rī ᚱᚱᚱᚱᚱ ní rá. A'ī Hātákī 'i sī wārāgā 'dī i'dajó ᚱᚱᚱᚱᚱ ní āzīla 'bā nze ūcōgō ínī sī adrujó ala gá rī 'bā vú ĩndī. Jō vā Hātákī 'bā jō ᚱᚱᚱᚱᚱ ní 'bā mū māmálá 'bālé úpī drīlé gá sī ásī ĩgbē i'dajó 'bā ĩᚱᚱᚱᚱᚱ drī 'banī.

⁹ Hātákī gō dō ᚱᚱᚱᚱᚱ rūlé rá āzīla lū dō sī ĩ'dinī ĩjō Mōdēkáyī 'bā jolé rī kī rá.

¹⁰ 'Dā 'bā ūngúkú gá, ᚱᚱᚱᚱᚱ jō dō Hātákī ní 'bā gō vúlélé āzīla 'bā jō Mōdēkáyī ní ínī,

¹¹ “Āti'bo úpí drī nī kī 'bā pírī āngū 'dī gá 'dā rī kī abe āzítáná 'dī rá, ágóbí jōku ūkú āzī filépi āngū úpí ní sī u'ájó rī gālé 'dī sī úpí umve ĩ'di nī ku rī āzítáná la lū ālu, āla ĩ'di 'dī rá, rá la úpí drī lū túré ĩ'di āni gólūdī rú rī inga sī 'bā 'dā umvejó nī ká, ĩ'di ru pa ĩndō. Wó ú'dú ali kī kālīna 'bo úpí umve drī ma ku.”

¹² 'Dā 'bā ūngúkú gá, Hātákī gō dō Mōdēkáyī rūlé sī ĩjō ᚱᚱᚱᚱᚱ 'bā jolé rī lūlé.

¹³ Mōdēkáyī umvi, “Īgō vúlélé, ĩlū ᚱᚱᚱᚱᚱ ní, lē mí ūrā mínī adrujó lícó úpí drī agá rī sī mí ĩmī pa rá, āla lū 'bā Yāhūdī rú āzī rī kī ú'dí á'dūsī la ku.

¹⁴ Īdrī ĩjō jō 'bā mīdrī Yāhūdī rú rī kī kējī gá sáwā 'dī agá ku, āzākoma kī patáná be angá ĩ'banī āngū āzī gá rá. Wó mí 'bā mī átépī drī lícó agá rī kī abe ĩmī dō bāsī ĩlīkī ĩmī 'i. Sáwā āzī sī mí acá 'bāsī vā úpí 'bā ūkú ru sī amújó āma āzākójó ĩjō ūkpó 'dī 'bā āni rī agá.”

15 'Dā 'bā ũngúkú gá, ᚼᚱᚹᚹᚹᚹ āpē dó Hātákī tì Mōdēkáyī rú 'dōlé umvitáná 'dī trū,

16 “Ímụ, ítra 'bá Yāhúđī rú Súsā gá rī kí pírí āngū ālu gá āzila ĩmi ĩsāyīmū mánī. Īna ina ku jōku ĩmvu ĩyí ku ú'dú na, ĩnī kí ĩtú be. Ma ātí'bó mādri izonzì rú rī kí abe āma vā idé la 'dī áni. Ījọ 'dī drī ru idé 'bo, ma mụ úpí rùlé rá, āzítáná drī táni āī la ku rá tí, jō drājó, ma dó drā.”

17 'Dā 'bā ũngúkú gá, Mōdēkáyī mụ dó rá āzila nga dó ĩjọ pírí ᚼᚱᚹᚹᚹᚹ 'bā jolé 'ba nga kí rī kí rá.

5

ᚼᚱᚹᚹᚹᚹ umve úpí kí ũmū gá Hámānī be

1 Ú'dú najó ᚼᚱᚹᚹᚹᚹ 'bā ĩsāyīmūjọ rī sī, sū dó bōngó ĩ'didrī ĩ'di 'bā sī adrujọ úpí 'bā ũkú ru rī 'i, mụ dó pá tulé lícọ 'a úpí drī gá pìrì pìrì jọ úpí ní sī rijó rī gá. Úpí rì dó 'dī sī úmvúke ĩ'didrī ũpī drī gá, ja tì kējìtì sī fìjọ 'a gālé ru rī gá.

2 Úpí la dó mụ ũkū ᚼᚱᚹᚹᚹᚹ ndrelé pá tu agá lícọ 'a gá 'dāá 'bo, u'á dó āyīkō sī ĩ'di sī āzila inga dó túré gólūdī rú rī sī ĩ'di a'ĭjọ. Ījọ 'dī sī ᚼᚱᚹᚹᚹᚹ se dó ru ānirú āzila aló dó sī túré 'bā tì mbílí rī.

3 'Dā 'bā ũngúkú gá, úpí zì dó ũkú ĩ'didrī ᚼᚱᚹᚹᚹᚹ 'i, “Ījọ ĩmi ásì nūlépì rī dó ā'du? Īlū mání ĩjọ míní lēlé rī 'i, drī táni adru āngū mání ũpī najó rī 'bā nūsū fējó mídrī, ma fē la rá.”

4 ᚼᚱᚹᚹᚹᚹ umvi, “Ījọ 'dī drī úpí ní āyīkō fē rá, lē 'ba amú kí Hámānī be ũmū mání 'bālé ĩ'diní āndrū rī gá rá.”

⁵ Úpí jø dó āti'bo ī'didrī 'baní, “Īmu, īmi aji Hámānī mbēlē rú, āma kí dó sī amú mule ūmū ᚱᚱᚱᚱᚱ 'bā sī āma a'ijó rī gá.”

⁶ Ī'baní wáyīnī mvu agá, upí zi vā ᚱᚱᚱᚱᚱ īdī, “Īlū mání ā'du ijó la ími ásí nū nī yā rī, drī tání adru āngū mání ūpī najó rī 'bā nūsū fējó mīdrī, ma fē la rá.”

⁷ 'Dā 'bā ūngúkú gá, ᚱᚱᚱᚱᚱ umvi, “Ījó mání lēlé āzila a'īlé rī ī'di ini:

⁸ Úpí 'bā ásí drī ndrī mání rá, drī u'ā āyīkō sī ijó mání a'īlé rī sī āzila drī ātī la rá yā āni, lē upí 'ba amú kí Hámānī be drūsī ūmū mání idélé ī'baní rī gá. 'Dā 'bā ūngúkú gá, ma dó sī ijó upí 'bā zīlē rī umvi.”

Hámānī 'bā lējó Mōdēkáyī nzijó rī

⁹ Ū'dú 'dā sī āyīkō ga dó Hámānī 'bā ásí gá tré ī'di 'bā fūjó ūmū gá 'dāā rī sī. Wó ī'di dó mu ndrelé la Mōdēkáyī ri kējī tī sī fijó upí drī lícó gālē rī gá 'dāā, nga dó urugá ku jōku fē ārútáná ī'diní alijó rī sī ku 'bo, ūmbā na dó ī'di Mōdēkáyī sī amba mba.

¹⁰ Wó Hámānī ape dó tī Mōdēkáyī ní ku, mu dó lícó gá. 'Dā 'bā ūngúkú gá, umve dó ī'di 'bā wōrīka kí ūkū Zērēsī trū.

¹¹ Hámānī ipí dó ru ī'baní mālī ī'didrī wēwē rú rī kí sī, anzī ī'didrī ū'bí rī kí sī, ārútáná upí ní fēlé ī'diní āzila gērī ndú ndú upí 'bā sī ī'di itújó āmbōgō gá rī kí sī.

¹² 'Dā 'bā ūngúkú gá, Hámānī jø vā, “Bá lú upí 'bā ūkū ᚱᚱᚱᚱᚱ 'bā umvelé upí be ūmū ī'diní idélé rī gá rá rī lú ma 'i. Umve vā āma upí be ūmū āzī rī gá drūsī.

¹³ Wó ìjọ 'dĩ fẹ́ kí pírí mání àyĩkò ku ádrĩ ágọbì Yāhūdī rú Mōdēkáyī ndre ì'diní ri agā kẹjì tì sī fíjọ úpí drì lícọ agálé rī gá rī gá.”

¹⁴ Hámānī 'bā ũkù Zẹrēsī kí ì'di 'bā wọríka kí abe pírí jọ kí ì'diní, “Lě ífě āgọbì āzì 'bā idé kí ife sī 'bá nzijó la, āzo la ọrụgálé ru rī 'ba adru mítā kālì ìrì drì ìrì, drùsì ẹ̀'bùtì sī ízì dọ úpí 'i 'bā fẹ́ Mōdēkáyī 'i, únzi dọ sī ì'di ife 'dā sị gá 'dāá rá. 'Dā 'bā ũngúkú gá, mi dọ sī mụ úpí be ẹ̀mụ gálé àyĩkò sī.” Ìjọ ì'baní jọlé 'dĩ fẹ́ dọ Hámānī ní àyĩkò rá āzila fẹ́ dọ idé dọ sī ifẹ́ rá.

6

Úpí 'bā Mōdēkáyī ní àrútáná fẹ́jọ rī

¹ Ìnì 'dā sī úpí ko dọ ẹ̀'dù ku, ìjọ 'dĩ sī a'í dọ búkù sī áwí sịjọ sáwā ì'diní āzì ngajọ úpí ru rī sī rī lálé ì'diní.

² Búkù áwí drì 'dā agá ísù úsì ìjọ Mōdēkáyī 'bā ándrá ìjọ āgọbì ìrì acolé rá ándrá kẹjìtì úpí drì 'bā andre tẹlépì Bìgítánā 'bā kí itúlé Tẹrēsī be sī lẹ́jọ úpí Àhāsūwéré 'dijó rá rī.

³ Úpí zì dọ àti'bo ì'didrì kí, Ọrọdrì Mōdēkáyī 'bā ịsúlé ìnzítáná be ìjọ ì'di 'bā áma pajó rī sī rī dọ ǎ'du? Àti'bo umvi kí úpí ní, “Ídé Mōdēkáyī ní ǎko āzì gẹrì sī ku.”

⁴ Úpí zì, 'bá lícọ agá 'dāá rī ǎ'di 'i? Wó ìni 'dĩ Hámānī afí tí úpí drì lícọ agá 'dāá sī úpí zìjọ 'bā fẹ́ ẹ̀kpó sī Mōdēkáyī nzijó ife idélé sī 'bá nzijó rī sị gá.

⁵ Àti'bo ì'didrì umvi kí, “'Bá lícọ agá 'dāá rī Hámānī 'i.”

“Úpí jọ ìmi ají ì'di má rú 'dòlẹ́.”

⁶ Hámānĩ la dó mọ afilẹ́ 'bo, úpí zì dó ì'di, “Lẹ́ má idé dó ã'du sī 'bá mání àyĩkò fẹlẹpi rá rĩ ní ìnzìtáná fẹjó?”

Hámānĩ ùrā ìjọ ì'di ásì gâlẹ́, “‘Bá la úpí ní dó sī icójó ìnzìtáná fẹjó mání àndānĩ rĩ dó ã'di 'i?”

⁷ Ìjọ 'dĩ sī umvi dó úpí Hámānĩ ní, “Ìnzìtáná fẹlẹ́ 'bá úpí ní àyĩkò fẹlẹpi rá rĩ nĩ rĩ,

⁸ lẹ́ ají bǒngó jọ úpí ní sùlẹ́ rĩ 'i, fārásĩ jọ úpí ní sī ùcẹjó rĩ 'i àzila kǒfíyā jọ úpí ní sùlẹ́ ì'di drì gá rĩ be.

⁹ Lẹ́ úfẹ bǒngó 'dĩ kí fārásĩ be àmbógó àlu ìnzìlẹ́ ìnzì-ìnzì àmbogo úpí drì kí agá rĩ drì, 'bā ùsù kí àmbógó úpí ní sī lẹjó ìnzìtáná fẹjó rĩ ùrù 'bá gá, 'dā 'bā ùngúkú gá ú 'bā dó ì'di kǎyĩnǒ drì gá ujílẹ́ gẹrì táwùñì kí agá rĩ gāsì, lẹ́ 'bā àmbógó ì'di ujílẹpi rĩ 'bā mọ uyú trū la ì'di 'bā drìlẹ́ gá 'dāá, ‘Ála 'bá úpí ní àyĩkò fẹlẹpi rá rĩ idé 'dĩ ànì!’ ”

¹⁰ Úpí jọ dó Hámānĩ ní, “Ímọ gbǒrú, mí a'dù kánzū kí fārásĩ abe míní ùrālẹ́ 'dĩ ànì, mí idé dó ìjọ 'dĩ kí Mǒdẹkáyì Yāhùdì rú rìlẹpi kẹjìtì sī fìjọ úpí drì lícó gá rĩ 'bā tì gá 'dānì. Lẹ́ mí a'be āko āzì àlu ìjọ míní ùrālẹ́ 'dĩ kí agá 'dā nǵáná kó ru ku.”

¹¹ Ìjọ 'dĩ sī Hámānĩ a'dù dó bǒngó kí fārásĩ be rá, ùsù dó Mǒdẹkáyì 'i àzila 'bā dó ì'di kǎyĩnǒ drì gá sī mọjọ ì'di ujì trū gẹrì táwùñì agá rĩ kí agāsì. Mọ dó úyú trū la ì'di drìlẹ́ gá 'dāá, “‘Dĩ ìjọ idélẹ́ 'bá úpí ní sī lẹjó ìnzìtáná fẹjó 'bá àyĩkò fẹlẹpi ì'dinì rĩ nĩ rĩ 'i!”

12 'Dā 'bā ũngúkú gá, Mōdēkáyī uja dó ru úpí drī kējī tị gâlé. Wó Hámānī afu dó ru ī'didrī lịcọ gâlé, aku ru drī cí ā'dusīku acá dó drīnzá sī āzıla ũcōgō sī.

13 Hámānī nze dó íjọ pírí ru idélépi ī'di rụ rĩ kí vú ũkū Zērēsī ní ī'di 'bā wōrịka kí abe pírí.

'Bá ũndūwá ru ígátáná fēlépi ī'diní rĩ jọ kí ī'diní ũkū Zērēsī be, “Mōdēkáyī la ími fē mụlé a'délé rá āndá āndá ru ī'di 'bā adrujọ 'bá Yāhúdī rú la rĩ sī, mí icó ī'di ndélé ku, mi mụ āndá-āndá ru a'délé ī'di drīlẹ gá rá ídri mụ ī'di be ā'dī 'dịná trū drī gá rĩ gá!”

14 Ī'baní drī íjọ jọ agá ī'di be 'dī gá 'dā, āgọbị úpí drī acolé rá rĩ amụ kí dó Hámānī ĩrūgbūlé agulẹ ũmụ ᚱᚱᚱᚱᚱᚱ 'bā idélé rĩ gâlé.

7

Hámānī nzijó rĩ

1 Íjọ 'dī sī Úpí kí Hámānī be mụ kí dó ũmụ nalé ᚱᚱᚱᚱᚱᚱ trū.

2 Ú'dú ĩrī ĩ'baní wáyīnī mvujọ rĩ gá, úpí zị, “Mā ũkū ᚱᚱᚱᚱᚱᚱ, ĩlū mání ā'du íjọ la ími ásị nū nĩ yā rĩ, drī táni adru āngū mání ũpī najó rĩ 'bā nūsū fējọ mídrị, ma fē la rá.”

3 'Dā 'bā ũngúkú gá, ᚱᚱᚱᚱᚱᚱ umvi, “Úpí, ádrī lētáná ịsụ mídrị rá āzıla íjọ 'dī drī míní āyīkō fē rá, ípa áma ídri, 'dī íjọ mání a'ílẹ mí drī rĩ 'i āzıla ípa 'bá mádrị kí,

4 ā'dusīku ĩtūndā āma 'bá mádrị kí abe sī āma ĩlịkịjọ, āma ulịjọ āzıla sī āma wejọ pírí rá. Údrī tá

lú āma ītūndā sī adrujō ātí'bó ru la, ma tā īyāṅā tú, má icó tá ími īcāndīlé ku."

⁵ Úpí Āhāsūwérē zī dó ūkú ī'didrī ᚱᚱᚱᚱᚱ 'i, "Ā'di icó ījō 'dī idélé nī? 'Bá dó ījō 'dī áni rī idélépi rī dó íngōlé?"

⁶ Ūkú úpí drī ᚱᚱᚱᚱᚱ umvi, "'Bá ūnzī āzila āmā mērō'bá ru rī ī'di Hāmānī 'dī 'i."

Hāmānī acá dó ūrī sī úpí kí drīlé gá ūkú úpí drī ᚱᚱᚱᚱᚱ be.

⁷ Úpí nga dó ūmbā sī urugá, a'be dó wáyīnī ī'didrī rá, mụ dó āmvé lícó 'a mǎwúwā trū rī gǎlé. Wó Hāmānī nī dó ījō úpí 'bā lélé idélé ī'di rú rī rá, ace dó ru vúlé sī ūkú úpí drī ᚱᚱᚱᚱᚱ a'ijó 'bā pa jō ínī 'i idri.

⁸ Úpí ní āgō agā lícó 'a mǎwúwā trū rī gǎlé 'dī gá 'dā, isú Hāmānī 'be dó ru úmvúke ᚱᚱᚱᚱᚱ 'bā sī rijó rī 'bā pá gá. Úpí za, "Ílě vā mǎ ūkú ᚱᚱᚱᚱᚱ urulé āma drī gāsī mǎdrī jō agá 'dā yǎ?"

ījō 'dī la dó mụ āfūlé úpí tī gǎlé 'bo, 'bā āzī ngalépi úpí drī rī aku kí dó Hāmānī 'bā mēlētī* cí.

⁹ 'Dā 'bā ūngúkú gá, ágóbī acolé rá āzī ngalépi úpí ní Hārībōnā jō, "Hāmānī ī'di vā ife ī'didrī lícó agá 'dā, āzo la mítā kǎlī īrī drī īrī. Fē ī'di ī'dilé sī Mōdēkáyī ándrá mūkē idélépi sī úpí 'bā idri pajó rī nzijó."

Úpí jō, "Īnzi dó Hāmānī sī la gá 'dǎá!"

¹⁰ ījō 'dī sī nzi kí dó Hāmānī 'i ife tá ī'di 'bā idélé Mōdēkáyī ní 'dā sī gá. Úpí 'bā ūmbā igbē dó sī rá.

* **7:8 7:8** 'Bá āzī rī ūrā kí, ī'di mēlētī akujó cí rī icé ála mụ ī'di 'dilé rá.

8

Úpí inga Mōdēkáyī āmbógó ru

¹ Ú'ḍú 'dā 'bā wúná sī úpí Āhāsūwérē fē dó āko Hāmānī mēró'ba Yāhūdī 'badrī drī kí pírí Ḥṣṭṛṭṛ ní. 'Dā 'bā ūngúkú gá, ají dó Mōdēkáyī úpí drīlégá, ā'dusīku Ḥṣṭṛṭṛ lū úpí ní ī'di 'ī kāká.

² Úpí ātrū dó rīnī ī'didrī ūpī drī sī drī tījó wārāgā drī gá sī icéjó la 'í ātī ījó lēlé ngalé 'dī rá ándrá ī'di 'bā fēlé Hāmānī drī rī rá, fē dó ī'di Mōdēkáyī drī. Ḥṣṭṛṭṛ 'bā dó sī ī'di āko Hāmānī drī kí drīlégá.

³ Ḥṣṭṛṭṛ 'bā vā māmálá úpí drīlégá ī'di, 'be ru ī'di pálé gá āzila ī'di dī awá sī. A'ī úpí 'ī 'bā lī ījó Hāmānī Āgágī gó ru rī 'bā itulé ūnzíkákānā 'bā Yāhūdī rú rī kí ūrū'ba gá rī rá.

⁴ 'Dā 'bā ūngúkú gá, úpí ījū dó túré ī'didrī gólūdī rú rī Ḥṣṭṛṭṛ rulé āzila angá dó pá tulé ī'di drīlégá.

⁵ Ḥṣṭṛṭṛ jō, “Úpí, ījó 'dī drī míní āyīkō fē rá, áma ījó drī fī ímī ásī gá rá āzila ídrī ūrā la ī'di múké sī ījó 'dī idéjó āzila mī jō mání āyīkō sī, mī icó ūkpó mīdrī sī āzítáná fēlé rá. Mī dó sī āzítáná Hāmānī Hāmēdātā ngópī Āgágī gó ru ījó itulépi sī 'bā Yāhūdī rú rī kí īlīkījó āngū mīdrī gá 'dā pírí rī drī ujajó rá.

⁶ Má icó ījó ūnzí sī lējó 'bā mādri kí īlīkījó 'dī talé ingoní ru? Má icó 'bā mādri lícó gá rī kí ndrelé īlīkī gá ingoní rū?”

⁷ 'Dā 'bā ūngúkú gá, úpí Āhāsūwérē umvi ūkū Ḥṣṭṛṭṛ 'baní Mōdēkáyī Yāhūdī rú rī be, “Hāmānī 'bā ándrá 'bā Yāhūdī rú rī kí lējó ū'díjó rī sī, áfē

ándrá dó sī ãko ì'didrī kí pírí Eṣitẹ̀rĩ ní ãzıla únzi
vâ ì'di ife sị gá rá.

⁸ Wó ísī āzítáná āzì áma rú sī 'bá Yāhūdī rú rī
kí kẹjị gá ì'di 'bā adrujó ĩminí múké rī áni, āzıla
ítī drī drī la gá rínī mádrī sī, ā'dusīku ìjọ sīlé úpí
rú sī 'bo āzıla sī drī tịjọ drī la gá rínī sī 'bo rī ícọ
ujalé la ku."

⁹ Ìjọ 'dī sī ùmve dó kāránī úpí drī sáwā 'dā agá
ĩmbá na ú'dú kālì ĩrī drī na, ĩmbá Sívānī drī sī.
Sī kí dó āzítáná Mōdēkáyī drī kí 'bá Ịṣirayīlī drī
'baní, āzıla 'bá āmbogo 'baní, gávūnā 'baní 'bá
īyō āngū awalé 127 ru ĩjūlépí angájọ Ịndīyā gá
kpere Ịtópīyā gá 'dī 'baní. Úsī āzítáná 'dī sùrú
ālu ālu 'baní ũvī ĩ'baní tị ĩ'badrī sịjọ rī sī āzıla tị
ĩ'baní jolé rī kí vú sī, úsī vâ ì'di 'bá Yāhūdī drī
'baní tị ĩ'badrī sī.

¹⁰ Mōdēkáyī sī dó āzítáná 'dī rú úpí Āhāsūwérē
drī sī, ĩbī kí tị ísékísé sī āzıla adì dó kí rínī úpí
drī sī. 'Dā 'bā ũngúkú gá, pē dó 'bá ìjọ ujílépí
rī kí tị sī kí iréjọ fārásī izólé úpí ní cẹlépí amba
mba rī kí sī.

¹¹ Āzítáná úpí drī 'dī fē 'bá Yāhūdī rú táwūnī
ālu ālu gá rī 'baní ru trajó āzıla ru andre tẹjọ.
'Bā 'dì kí ā'dì sī āsīkārī sùrú cí amúlépí ĩ'ba rú
ā'dì gá ũkú āzıla ānzì ĩ'badrī kí abe rī kí ĩlīkìjọ
āzıla 'bā upa kí málī mērọ 'bá ĩ'badrī 'badrī kí rá.

¹² Ụ'dú pėlé 'bá Yāhūdī drī 'baní sī ìjọ 'dī idéjọ
āngū úpí Āhāsūwérē drī agá rī ì'di ĩmbá Yāhūdī
'badrī drīdrī Nīsánī drī 'bā ĩmbá ú'dú mụdrī drī
na sī.

¹³ Āzítáná sīlé 'dī lē āwa ì'di āzítáná ru sùrú
pírí kí agá āzıla lē 'bá sùrú pírí kí agá rī 'bā nị kí

ìjọ drị la gá cé. Ìjọ 'dĩ sī 'bá Yāhúḍḍi rú rī kí dó sī adru bá bá ụ'dụ 'dā sī ru ārígó tị ùfējó méré' 'bá ì'badrị 'barụ.

¹⁴ Āzítáná úpí drị sī, 'bá ìjọ ujílépí rī ụcẹ kí dó mbēlē-mbēlē fārásī ūpī drị kí sī ìjọ 'dĩ kí ujílé. Āzítáná ālu 'dĩ āzị vā ì'di mgború táwūnī Súsā gá 'dāā ìndī.

¹⁵ Mōdēkáyī fū dó úpí drīlẹ gá 'dāā rī sī, sū dó bōngó ūpī drī bŭlŭ āzila imve, kōfíyā idélé gólŭdī sī āmbógó āzila bōngó pápŭlŭ rú mīfī níríná rī kī. Táwūnī Súsā drị ga dó tré āyīkō sī āzila úzáná sī.

¹⁶ 'Bá Yāhúḍḍi rú rī u'á kí dó āyīkō sī, ásì la ìgbẹ kí rá, ìnzī vā kí rá.

¹⁷ Āngū āzila táwūnī pírí āzítáná úpí drī 'bā cajó 'bo rī gá, 'bá Yāhúḍḍi rú rī u'á kí dó āyīkō sī āzila na kí dó ūmŭ āyīkō sī kí drīdrīnī gá. 'Bá ū'bí sŭrŭ āzī gá rī uja kí dó ru acájó 'bá Yāhúḍḍi āni la rú, ā'dusīku acá kí dó ụrī sī 'bá Yāhúḍḍi rú rī kí sī.

9

Yāhúḍḍi 'bā kí méré' 'bá ì'badrị kí ndējó rī

¹ 'Dā 'bā ūngúkú gá, ìmbá mụdrị drī ìrī umvelé Ádā rī 'bā ụ'dụ mụdrị drī na rī ì'di ụ'dụ ándrá sī lējó āzítáná úpí 'bā fēlé rī 'bā āzī ngajó rī 'i. Méré' 'bá 'bá Yāhúḍḍi rú rī 'badrị lẹ kí ándrá acalé āmbógó ì'badrị rú ụ'dụ 'dĩ sī, wó ìjọ 'dā uja ru ujalé ndú. 'Bá Yāhúḍḍi rú rī uja kí dó bāsī vā acalé āmbógó ru méré' 'bá ì'badrị kí drīlẹ gá nī.

2 'Bá Yāhūdĩ rú rĩ uja kí dó ru tralé táwũnĩ*
ĩ'badrĩ kí agāsĩ āngũ úpí Āhāsūwérē 'bā drĩ celé
rĩ kí agá pírí sī ā'dĩ 'dijó 'bá cí lēlépí kí adrálépí
rĩ kí abe. Wó 'bá āzĩ icólépí drĩ bīllepí ĩ'ba abe la
'dáyũ ā'dusīku 'bá pírí rĩ kí idélé kí sī ẓrĩ sī.

3 'Bá drīlẹ ru āngũ úpí Āhāsūwérē 'bā drĩ celé
rĩ agá rĩ kí pírí, 'bá āmbogo rú, gávũnā rú, āzila
'bá āzĩ ngalépí úpí 'bā pálé gá rĩ kí abe ko kí
vā 'bá Yāhūdĩ drĩ kí āzā ĩndĩ ā'dusīku ẓrĩ rụ kí
Mōdēkáyĩ 'bá ịjọ sī cí.

4 Mōdēkáyĩ acá dó úpí 'bā drīlẹ gá 'bá āzĩ
āmbógó la rú, rụ la kụ dó sī āngũ úpí Āhāsūwérē
'bā drĩ celé rĩ agá pírí, ũkpō ĩ'didrĩ rĩ dó tūlẹ drĩ
gá drĩ gá.

5 'Bá Yāhūdĩ rú rĩ ụ'dĩ kí dó méré' 'bá ĩ'badrĩ kí
pírí ménéná sī rá, idé kí dó sī ịjọ kí 'bá kí ngūllepí
ũnzĩ rĩ kí ụrụ 'bá gá ĩ'baní lélé rĩ áni.

6 Bārākīsĩ āsīkārĩ 'badrĩ táwũnĩ āmbógó Súsā
drĩ agá 'bá Yāhūdĩ drĩ ịlịkĩ kí 'bá 500.

7 Ụ'dĩ kí vā 'bá 'dĩ kí ĩndĩ; Pāsāndátā 'i, Dālīfónĩ
'i, Āsīpátā 'i,

8 Pōrátā 'i, Ādālíyā 'i, Ārīdátā 'i,

9 Pāmāsítā 'i, Ārīsáyĩ 'i, Ārīdáyĩ 'i, āzila
Vāyīzátā 'i.

10 'Dĩ kí anzĩ mụdrĩ Hámānĩ Hāmēdátā ngọpí
méré' 'bá 'bá Yāhūdĩ rú rĩ 'badrĩ kí. Wó ra kí āko
āzĩ gẹrĩ sī ku.

11 Ụ'dụ ālu 'dā 'bā vúná sī úlũ úpí ní kālāfe
'bá ụ'dīlẹ bārākīsĩ āsīkārĩ 'badrĩ táwũnĩ āmbógó
Súsā drĩ agá rĩ rá.

* 9:2 9:2 Lịcọ 'bá Yāhūdĩ rú rĩ 'badrĩ kí ándrá táwũnĩ āmbógó rĩ
kí agá ụgũgō.

¹² Úpí jọ dó Eṣitẹ́rī ní, “Bárākīsī āsīkárī 'badrī táwũnī āmbógó Súsā drī agá, 'bá Yāhúḍī rú rī ụ'dị́ kí 'bá 500, ụ'dị́ kí vā anzị Hámānī drī mụdrī rī kí ịndī. Drī kí dó āngū iza 'dā 'dī 'bā áni, iza kí dó lé āngū wókō āzị mādri 'dī kí agá ینگۆپى? Wó ịjọ míní a'ílé lē idé ị'di míní rī dó ā'du? Ála idé la míní rá. Āko míní lélé úfē ị'di míní rī dó ā'du? Ála míní fē la rá.”

¹³ Eṣitẹ́rī umvi dó, “Úpí ịjọ 'dī drī míní āyīkō fē rá, ífē drūsī drīlẹ́ mgbọ 'bá Yāhúḍī rú Súsā gá rī 'baní ịjọ idéjọ āzítáná 'bālẹ́ āndrū 'dī 'bā lélé rī áni. Ífē dó sī āvū anzị Hámānī drī mụdrī 'dī 'badrī kí ũgílẹ́ ife sị gá.”

¹⁴ Ịjọ 'dī sī úpí fē dó āzítáná sī ịjọ 'dī ngajó rá. Úfē dó āzítáná táwũnī āmbógó Súsā gá, ũgī dó āvū anzị Hámānī drī mụdrī 'dā 'badrī kí ife sị gá.

¹⁵ 'Bá Yāhúḍī rú táwũnī Súsā drī agá rī tra kí vā ru āngū ālu gá ịmbá ụ'dụ́ mụdrī drī sụ ịmbá Ádā drī sī āzila ụ'dị́ kí 'bá 300, wó ra kí āko āzị gẹ́rī sī ku.

¹⁶ 'Bá Yāhúḍī rú āngū āzị ndú-ndú gá 'dī tra kí ru sī ā'dị́ 'dịjọ sī ịdri ị'badrī kí tām̄bajó. Avị́ kí dó ị'bā́ kí m̄erọ́ 'bá ị'badrī́ kí ụ'dịjọ́ rī 'bā́ v̄ulé́ gá rá, ụ'dị́ kí dó 'bá́ kí nḡlẹ́pí ũnzí́ rī́ kí 75,000, wó ra kí āko āzị gẹ́rī sī ku.

¹⁷ Ịjọ 'dī nga ru ịmbá ụ'dụ́ mụdrī drī na ịmbá Ádā drī sī. Avị́ kí dó ịmbá ụ'dụ́ mụdrī drī sụ rī sī, 'bā́ kí dó ị'di ụ'dụ́ sī ũm̄ụ́ najó́ āzilá sī āyīkṓ idéjọ́ la rú.

¹⁸ 'Bá Yāhúḍī rú táwũnī āmbógó Súsā drī agá rī tra kí dó ru ā'dị́ 'dīlẹ́ ịmbá ụ'dụ́ mụdrī drī na kí sī ịmbá ụ'dụ́ mụdrī drī sụ be, avị́ kí dó sī ịmbá

ú'dú mụdrị drị tōwú sī, 'bā kí dó ú'dú 'dā sī ú'dú ụmụ najó ǎzıla sī ǎyĩkō idéjọ la rú.

19 Ịjọ 'dī sī 'bá Yāhúdī rú u'álépi táwūnī andre celé ku rī kí agá rī 'bā kí dó sī ịmbá ú'dú mụdrị drị sụ ịmbá Ádā drị sī ǎyĩkō idéjọ, ụmụ najó, ú'dú ǎmbógó la rú ǎzıla ú'dú sī fětáná kí fẹjọ ǎkónā be kí drīdríní gá la rú.

Ụmụ Púrīmụ drị idéjọ rī

20 Mōdẹkáyī sī Ịjọ 'dī kí vū gá ǎzıla ūsī wárāgā kí fẹlé 'bá Yāhúdī rú ǎngū ndú-ndú úpí ǎhāsūwéré 'bā drị celé nī rī kí agāsī, ǎngū ǎníná rī kí agá álí rī kí abe pírí.

21 Lū ị'baní sī ịmbá Ádā drị 'bā ú'dú mụdrị drị sụ rī kí ịnzịjọ ú'dú mụdrị drị tōwú rī be ílí ǎlu-ǎlu sī,

22 ú'dú 'bá Yāhúdī drị 'bā kí sī ávíná ịsújọ mەرó' 'bá ị'badrị kí drị gá rī rú, ịmbá Ịjọ ūcōgō rú rī 'bā sī ru ujajó ǎyĩkō idéjọ rī rú ǎzıla ú'dú áwáná drị 'bā sī ru ujajó ú'dú ụmụ idéjọ la rú. Jọ 'bā 'bā kí ú'dú 'dī kí ú'dú sī ụmụ najó la rú, ú'dú sī ǎyĩkō idéjọ la rú, ú'dú ị'baní sī ǎkónā alejọ kí drīdríní gá ǎzıla ị'baní sī fětáná fẹjọ 'bá lēmērí rī 'baní la rú.

23 Ịjọ 'dī sī 'bá Yāhúdī rú rī ǎī kí dó mụjọ drị gá ụmụ ándrá ị'bā kí ị'dólé 'bo 'dā trū, sī Ịjọ Mōdẹkáyī 'bā sīlẹ ị'baní wárāgā agá 'dā kí ngajọ rá.

24 Hámānī ǎgágī gó ru Hāmēdátā ngọpí 'bá Yāhúdī rú rī kí 'bā mەرó' 'bā itú ándrá Ịjọ sī lějọ kí ịlịkịjọ, 'be ándrá dó sī jęgē, umvelé tị ị'badrị sī púrīmū rī sī lějọ ú'dú ịsújọ sī kí ịlịkịjọ rá.

25 Wó ĭjó 'dĩ la dó mụ acále úpí 'bã drĭlẹ gá 'bo, fě dó āzítáná wárāgā gāsĩ jo, ĭjó ũnzĩ Hámānĩ 'bã ándrá itulé 'bá Yāhúdĩ rú rĩ kí ụrụ 'bá gá rĩ 'bã vúná 'bã uja ru ĭ'di drĭ gá, ĭ'di anzi ĭ'didrĭ kí abe lẹ úgĩ kí ife sị gá.

26 ĭjó 'dĩ bāsĩ fēlẹpi la ála ũmụ 'dĩ 'bã rụ umvejó Púrĭmũ 'dĩ, ā'dusĩku 'dĩ róró ándrá ídu ayulé sị jēgē 'bejó rĩ 'i. Wárāgā ándrá Mōdēkáyĩ 'bã sīlẹ rĩ sị, āzila ĭjó ĭ'banĩ alijó ala gāsĩ rĩ sị,

27 'bá Yāhúdĩ rú rĩ 'bã kí dó ĭjó 'dĩ ĭ'banĩ āzítáná ru, anzi ĭ'badrĭ mụlẹ tìlẹ drĭlẹ gálẹ rĩ kí abe, āzila 'bá cí icólẹpi acálẹpi Yāhúdĩ rú rá rĩ 'banĩ. Jo kí sáwā pịrị rĩ agá ílĩ ālu ālu sị, lẹ ĭnzĩ ụ'dụ ĭrĩ 'dĩ kí sáwā la pėlẹ rĩ kí agá rá.

28 Lẹ ígá ụ'dụ 'dĩ kí drĭ gá ĭjó ílĩ vú sị ílĩ vú sị, ínátị ālu ālu gá, āngũ awalé ndú ndú 'dĩ kí agá āzila táwũnĩ ālu ālu agāsĩ pírí. Lẹ 'bá Yāhúdĩ rú rĩ 'bã a'be kí jō ụ'dụ āmbógó Púrĭmũ drĭ 'bã ĭnzĩná ku, jōku ĭjó 'dĩ 'bã āvĭjō anzi ĭ'badrĭ mụlẹ tìlẹ drĭlẹ gálẹ rĩ 'banĩ ku.

29 'Dā 'bã ũngúkú gá, ᚼsítérĭ Ābĭhāyĭlĭ ĭzẹpị kí Mōdēkáyĩ Yāhúdĩ gó ru rĩ be sị kí dó wárāgā āzĩ ũkpó-ũkpó la sị wárāgā Mōdēkáyĩ 'bã ándrá sīlẹ ũmụ Púrĭmũ drĭ 'bã drĭ gá rĩ ũngúkú ātĭjō.

30 Úsĩ wárāgā 'dĩ kí tị pėlẹ 'bá Yāhúdĩ rú rĩ 'banĩ pírí, āngũ awalé ndú-ndú 127 úpí Āhāsūwérē 'bã sị ũpĩ najó rĩ kí agá, ĭjó ásị ĭgbẹ drĭ gá āzila ĭjó mgbā rĩ drĭ gá.

31 ĭjó sīlẹ rĩ gá úlẹ ĭnzĩ ụ'dụ Púrĭmũ drĭ kí rá sáwā la 'bālẹ rĩ kí agá, cécé Mōdēkáyĩ Yāhúdĩ gó ru rĩ 'bã kí 'bālẹ ᚼsítérĭ be rĩ áni āzila cécé

ĩ'bā kí āzítáná 'bālé sī ĩsāyīmũjó āzıla māmálá
'bājó ĩ'baní āzıla anzi ĩ'badrĩ mụlé tìlẹ drĩlẹ gálẹ
rĩ 'baní rĩ áni.

³² Āzítáná Eṣitẹrĩ 'bā fẹlé rĩ ĩ'di ándrá dó sī
ũkpó fējó òjọ lẹlẹ únga kí ụmụ Púrĩmụ drĩ sī rĩ
kí ùngúkú ātĩjó āzıla úsĩ dó kí bụkụ gá cí.

10

Āmbōgō Mōdēkáyĩ 'bā ịsụlé rĩ

¹ Úpí Āhāsūwéré 'bā āzítáná 'bá āngũ ĩ'diní drĩ
celé rĩ kí agá rĩ kí drĩ gá pírí kpere 'bá mĩrĩ tị gāsĩ
rĩ kí drĩ gá ĩndĩ sī mụsórọ 'bejó.

² Āzĩ āmbogo āmbogo ĩ'di 'bā ngalé rĩ kí āzıla
òjọ Mōdēkáyĩ 'bā ngalé úpí ní dó sī āmbōgō
ĩ'didrĩ òtújọ rĩ kí úsĩ kí Bụkụ āwí drĩ ùpi Médīyā
'badrĩ Pásīyā be rĩ gá.

³ Mōdēkáyĩ Yāhūdĩ gó ru rĩ acá dó ũkpō sī 'bá
úpí Āhāsūwéré 'bā ùngúkú gá nāmbā ĩrĩ sī rĩ
rú, acá dó 'bá Yāhūdĩ drĩ kí agá 'bá āmbógó la
ru āzıla rú la kụ dó ádrípika ũ'bí 'dā kí agá kụ-
kụ ā'dusīku rĩ āzĩ múkẹ la ngalé sī 'bá ĩ'didrĩ kí
tāmbájó āzıla rĩ òjọ ásí ĩgbẹ drĩ jolé 'bá ĩ'didrĩ
'baní pírí.

Aringa

The Holy Bible in the Aringa language of Uganda

copyright © 2018-2025 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Aringa)

Contributor: SIL International (in Africa)

This is the New Testament in the Aringa language, with 17 books of the Old Testament. Aringa is a Nilo-Saharan language spoken in the Northwestern part of Uganda, West Nile region in the Yumbe district. All rights reserved.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 9 Jul 2025

695104cf-f1e1-5cdd-8e7e-1df2480da505